

Úvod	7
Praktické pomůcky pro plánování dalších kroků v práci s heterogenní třídou	8
Co je Desatero úspěšné práce s heterogenní třídou?	8
Desatero zásad učitele pro úspěšnou práci s heterogenní třídou	9
Co je check-list učitele?	10
A. Nástroj počátečního sebehodnocení učitele	11
B. Nástroj profesního rozvoje učitele	11
Začněte sebehodnocením, nastavte si správně laťku	12
Zaměřte se na konkrétní kroky v práci s heterogenní třídou	12
Sledujte, jak se nově používané postupy projeví v aktivitě žáků	13
Pokud považujete zásadu za osvojenou, plánujte další možný krok	14
C. Nástroj pro kolegiální sdílení zkušeností	15
1. Dodržujme rutinu a rituály navozující žákům pocit „my“	17
Check-list ke kapitole č. 1	18
Proč dodržovat rutinu a rituály?	19
Jak během výuky úspěšně dodržovat rutinu a rituály?	19
Typy rutiny a rituálů	19
Pozdrav, společný úvod a závěr vyučovací hodiny	19
Přerušování práce učitelem, žádost žáka o pomoc	20
Aktivity po dokončení činnosti	20
Práce s portfolii	20
Reflexe a zpětná vazba učitele	21
Sdílení emocí	22
Oznamování přestávky a její trávení	23
Uspořádání časoprostoru	23
2. Používejme ve výuce jednoduchý jazyk a vizuální oporu	25
Check-list ke kapitole č. 2	26
Proč používat jednoduchý jazyk a vizuální oporu?	27
Jak během vyučovací hodiny úspěšně používat jednoduchý jazyk a vizuální oporu?	27
Jednoduchý jazyk	27
Neverbální komunikace	28
Gestikulace	29
Proxemika (neverbální komunikace pomocí prostorových vztahů)	29
Vizuální nástroje: Symboly, obrázky a předměty	29
Jakým způsobem může učitel využívat ve výuce vizuální nástroje?	29
3. Upravme pracovní prostředí tak, aby umožňovalo otevřené vyučování	33
Check-list ke kapitole č. 3	34
Co je otevřené vyučování?	35
Proč upravovat pracovní prostředí tak, aby umožňovalo otevřené vyučování?	35
Jak upravit pracovní prostředí, aby umožňovalo otevřené vyučování?	35
Práce v „hnízdech“	35
Stanovištní výuka	36
Variabilita prostoru ve vztahu k části školního dne	36
Individuální pracovní místo/místa	37
Stálé a přehledně uspořádané místo pro pomůcky, knihy a hry	37
Relaxační koutek	37
Úprava vnějších podmínek ve třídě	39

4. Používejme gradované slovní úlohy	41
Check-list ke kapitole č. 4	42
Diferencovaná výuka	43
Co jsou gradované slovní úlohy?	44
Nastavení stupňů náročnosti společné úlohy	44
Nastavení náročnosti obsahu gradované úlohy	45
Zadávání gradovaných úloh	47
5. Vytvářejme pestré společné učební situace	51
Check-list ke kapitole č. 5	52
Jak motivovat žáky v heterogenní třídě ke kooperativnímu učení?	53
Společnými učebními situacemi ke kooperativnímu učení	53
Motivace žáků ke kooperativnímu učení	54
Flexibilní pracovní prostředí	54
Rozvoj měkkých dovedností (soft skills)	54
Jak začít s rozvíjením měkkých dovedností?	55
Jaké jsou indikátory funkční kooperace žáků?	55
Utváření skupin	56
Velikost a trvání skupiny	57
Role a pravidla ve skupině	57
Zařazování výukových metod a aktivit podporujících kooperativní učení	57
Projektové vyučování	57
Diskuse	58
Brainstorming	60
Sněhová koule	60
Hraní rolí (role play)	61
Skládkové učení	61
Překřížené skupiny	61
Zohlednění učebního stylu žáků	62
Co je učební styl?	62
6. Ujistujme se, že si všichni žáci vědí rady po zadání úkolu i v průběhu jeho plnění	67
Check-list ke kapitole č. 6	68
Proč se ujistovat, že si všichni žáci vědí rady?	69
Jak se ujistovat, že si všichni žáci vědí rady?	69
Zadání instrukcí	69
Ověření porozumění	71
Nabídka podpory v průběhu samostatné práce	72
Žák odmítá pracovat, co s tím?	72
Jakému chování by se měl učitel vyhnout?	73
Jaké reakce učitele je dobré posílit?	73
7. Umožněme žákům pracovat svým tempem	75
Check-list ke kapitole č. 7	76
Kognitivní procesy a psychomotorické tempo	77
Možnosti pro naplnění této zásady	77
Žáci s pomalejším pracovním tempem	78
Zakořeněná soutěživost a stres ve školách	78
Žáci s rychlejším pracovním tempem, mimořádně nadaní a nadaní žáci	79
Strukturalizace výuky jako výhoda pro všechny žáky	80
Individualizace a diferenciací výuky	81

Pedagogická diagnostika	81
Profesní dovednosti učitele	82
8. Používejme ve výuce kotvící aktivity	85
Check-list ke kapitole č. 8	86
Proč ve výuce používat kotvící aktivity?	87
Jak během výuky úspěšně používat kotvící aktivity?	87
Jak efektivně pracovat s kotvícími aktivitami?	87
Kotvící aktivity související s konkrétní vyučovací hodinou	88
Kotvící aktivity související s vyučovacím předmětem	89
Kotvící aktivity realizovatelné napříč vyučovacími předměty a relaxační aktivity	89
9. Nastavujme kritéria hodnocení tak, aby žáci mohli zažívat úspěch	93
Check-list ke kapitole č. 9	94
Hodnocení v heterogenním kolektivu	95
Teoretická východiska sumativního a formativního hodnocení	95
Nástroje hodnocení	95
Klasifikační hodnocení (stupně prospěchu)	95
Slovní formativní hodnocení	96
Předměty formativního hodnocení	97
Aktivita ve výuce	97
Znalosti a dovednosti ve výuce	97
Práce podle pokynů učitele nebo asistenta pedagoga	98
Postojová složka	98
Učitel	99
10. Podporujme žádoucí chování žáků	103
Check-list ke kapitole č. 10	104
Ideální podmínky pro efektivní učení	105
Pocit bezpečí ve výuce	105
Orientace v očekávaném chování ve výuce	106
Postup při nedodržení pravidel – restorativní praktiky	106
Nežádoucí chování ve výuce	107
Ocenění žádoucího chování u žáků	110
Adekvátně upravené prostředí	110
Závěrem	113
Přílohy	114